

Extended Abstract

Introduction

Rural development is considered as a requirement for today's society and several factors play a role in it that lead to the success in rural development. Based on this, local managers' necessary skills to manage rural affairs are one of the most important issues for managers in rural areas. Management skills are necessary for the successful performance of managers at different levels. Therefore, local rural managers with management skills can guide rural management towards new goals of sustainable development and in this way transform the village from a backward environment to a vibrant and developed environment. In spite of the management components and management skills, the most important element that shows itself in this is the element of skill in managing a lively rural environment.

Theoretical discussion

Amazement is defined as the process of effective and efficient use of material and human resources in planning, organizing, mobilizing resources and facilities, directing and controlling to achieve managerial and organizational goals and based on the accepted value system and criteria. In all activities, managers benefit from skills that are called management skills. The subject of management skills is one of the issues that have been of interest since the beginning of the development of management until today, and many views have been raised in this field. Management skills are skills that enable a person to move the components of a set in order to move all the components towards the set goals. Therefore, according to the definition, skill refers to a person's developable abilities that are reflected in his performance and performance of duties. Therefore, the meaning of skill is the ability to effectively use personal knowledge and experience.

Discussion

Pearson's correlation test was used to prove the existence of a relationship between the variables measuring the management skills of rural managers with the five dimensions of management skills. A significant relationship can be seen at the ۹۹% level between the influential variables in measuring the management skills of rural managers and the five dimensions of management skills, which indicates the influence of the independent variable on the dependent variable. This means that the more the rural managers with the management skills measurement variables

(average age, gender, management experience, education level), the more successful in having the five management skills and applying them in the rural development process.

Conclusions

According to the analysis of the research findings, the results showed that there is a significant difference between the studied villages in terms of management skills. Also, the results of the Friedman test showed that the share of social skills with an average of ۴.۲۱ compared to other skills is higher than the studied villages, which shows the relationship and social bond as well as the skills of dealing with the villagers among the studied villages. Political, technical, human and perceptual skills were ranked last with an average ۲.۲۱, which is a sign of poor understanding of the concept and frameworks of development in the studied villages by local managers. Also, the results of the t-test of two independent samples were used to compare the management skills between two groups of local managers (Shura-Dahyar) and showed that the average of the two groups of local managers has no difference in having management skills (no difference in the mean). In fact, the two groups of local managers (Shura-Dehyar) have the same management skills among the studied villages. Also, Spearman's correlation test was used to prove the significance of the relationship between the variables measuring the availability of rural managers and the five dimensions of management skills, and the significance of the relationship was visible in all dimensions of management skills. Finally, the results of the Vaikor decision-making model with the aim of prioritizing the studied villages in terms of management skills showed that Kooh Abad village was ranked first and Farman Abad village was ranked last.

Keywords: Village, Management Skills, Karat, Performance of Managers, Taybad.

تحلیل برخورداری مدیران محلی از مهارت‌های مدیریتی

در دهستان کرات تاییاد

ولی الله نظری*

دانشیار گروه آموزش جغرافیا، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

حمدالله سجاسی قیداری

دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، گروه جغرافیا، دانشگاه فردوسی مشهد مشهد، ایران.

اسماعیل شکوری

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه فردوسی مشهد مشهد، ایران.

چکیده

مدیریت هنر و علم رسیدن توسط مردم است و یک فعالیت حیاتی در همه سطوح سازمان است. جوامع روستایی نیز همواره ضرورت وجود مدیری منطبق با احوال مختلف و نیازهای متعدد خود را احساس کرده و کسی را طلبیده است که برخاسته از بطن جامعه و دارای قدرت رهبری آن جامعه باشد [۳۶]. در فرایند برنامه‌ریزی و توسعه روستایی نیز مدیریت جایگاه مهمی دارد. بدون مدیریت روستایی مشروع و کارآمد، اهداف توسعه روستایی تحقق نخواهد یافت [۵]. امروزه اهمیت وجود مدیر و فعالیت‌های مدیریتی در مناطق روستایی غیر قابل انکار است، در واقع مدیریتی که امروزه در روستاهای ایفای نقش می‌کند، مدیریتی محلی است [۳۱] مدیران برای کارایی و اثربخشی بیشتر جهت نیل به اهداف تعیین شده باید دارای مهارت‌هایی باشند که به مهارت‌های مدیریتی نامیده می‌شود [۵]. روستاهای بهمنزله مکان‌هایی خاص با شیوه زندگی و فعالیت‌هایی متفاوت نسبت به شهرها نیازمند الگوی مدیریتی مجزا و منطبق با شرایط اقتصادی، اجتماعی و بوم شناختی حاکم بر روستاهای هستند [۳۱]. لذا اثربخشی، کارایی و کیفیت مدیریت توسط مدیران روستایی مستلزم داشتن مهارت‌های مدیریتی است و نقصان هر یک از مهارت‌ها احتمال موقیت مدیران روستایی و نهایتاً احتمال موقیت را به عنوان یک کل کاهش می‌دهد. دستیابی مدیران روستایی به عملکرد مطلوب و با کیفیت مدیریت، بهره‌وری، کارایی و اثربخشی لازم، موقیت و برخورداری از صفت رضایتمندی، در گرو مهارت‌های مدیریتی است که می‌تواند در اندازه‌گیری کیفیت مدیریت و عملکرد مدیران تاثیر بسزایی داشته باشد. از این‌رو شناخت صحیح و به کارگیری درست مهارت‌های مدیریتی نه تنها باعث هدفمند شدن فعالیت‌های مدیران و امکانات سازمان در دستیابی به اهداف می‌شود، بلکه باعث به روز کردن فعالیت‌های شغلی و نیز افزایش قابلیت‌های مدیر در رویارویی با شرایط واقعی کار و به دنبال آن باعث بالا رفتن کیفیت عملکرد مدیریت و مدیران می‌شود. لذا با توجه به اهمیت یافتن مهارت‌های مدیریتی در ادبیات علمی و عملی مدیریت، تاکنون مطالعات متعددی در این رابطه انجام گرفته است (جدول ۱).

لازمه عملکرد موقیت‌آمیز مدیران در سطوح مختلف برخورداری از مهارت‌های مدیریتی است. لذا مدیران محلی روستایی با برخورداری از مهارت‌های مدیریتی می‌توانند مدیریت روستایی را به سمت اهداف نوین توسعه پایدار رهنمون سازند. بر این اساس هدف پژوهش حاضر سنجش برخورداری مدیران محلی از مهارت‌های مدیریتی هست. نوع تحقیق کاربردی، روش مورد استفاده توصیفی- تحلیلی بوده و برای گردآوری داده‌ها از مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. حجم نمونه مورد مطالعه با استفاده از فرمول کوکران ۳۵۰ خانوار در ۹ نقطه روستایی دهستان کرات در شهرستان تاییاد بوده است. نتایج نشان می‌دهد که بین روستاهای مورد مطالعه از نظر برخورداری از مهارت‌های مدیریتی تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین نتایج آزمون فریدمن نشان می‌دهد که سهم مهارت‌های اجتماعی مدیران روستایی با میانگین ۴/۲۱ در مقایسه با سایر مهارت‌ها در بین روستاهای مورد مطالعه بیشتر است. مقایسه مهارت‌های مدیریتی بین دو گروه از مدیران محلی (شورا و دهیار) نشان داد که میانگین دو گروه مدیران محلی در برخورداری از مهارت‌های مدیریتی تفاوتی ندارد. در نهایت نتایج مدل تصمیم‌گیری وایکور نشان داد که مدیران روستایی کوه آباد و روستای فرمان آباد در مقایسه با سایر روستاهای مورد مطالعه از نظر برخورداری از مهارت‌های مدیریتی در رتبه اول و رتبه آخر قرار گرفتند.

کلمات کلیدی: روستا، مهارت مدیریتی، کرات، عملکرد مدیران، تاییاد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۲۰

جدول ۱: سوابق تحقیق در زمینه مهارت‌های مدیریتی مدیران محلی

عنوان پژوهش	عنوان پژوهش	پژوهشگر
تحلیل نقش ویژگی‌های مهارتی مدیران محلی در توسعه روستایی	تحلیل نشان می‌دهد اکثر مدیران روستایی، روستاهای مورد مطالعه از ویژگی‌های مهارتی لازم برای تصدی مسئولیت مدیریت روستای خود برخوردار بوده‌اند. بین ویژگی‌های مهارتی مدیران روستایی و توسعه روستایی رابطه معنی‌داری وجود دارد.	فیروز نبا و تیموریان، ۱۳۹۴
میزان آشنایی مدیران با امہارت‌های سه‌گانه مدیریتی و عملکرد مدیران رابطه معنی‌داری وجود دارد. میزان آشنایی مدیران با مهارت‌های سه‌گانه تقاضت معنی‌داری وجود دارد. بهتر است در انتخاب مدیران، مهارت‌های آنان در زمینه داشن، نگرش و عمل منظر قرار گیرد	نتایج نشان می‌دهد که بین دو متغیر میزان مهارت‌های سه‌گانه مدیریتی و عملکرد مدیران رابطه معنی‌داری وجود دارد. میزان آشنایی مدیران با مهارت‌های سه‌گانه تقاضت معنی‌داری وجود دارد. بهتر است در انتخاب مدیران، مهارت‌های آنان در زمینه داشن، نگرش و عمل منظر قرار گیرد	قنبی و رجبی، ۱۳۹۰
بررسی و مقایسه میزان برخورداری مدیران آموزشی و درمانی اصفهان از مهارت‌های سه‌گانه مدیریت و تاثیر آن بر عملکرد آنان	بررسی آنچه نشان داد که مهارت‌های سه‌گانه مدیریت بر عملکرد مدیران تاثیر دارد	نجف‌آبادی موسویان، ۱۳۷۲
بررسی میزان مهارت‌های مدیران از نظر معلمان و رابطه آنان با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دیرستان دولتی شهر تهران	اکثر مدیران مدارس از نظر معلمان، درای مهارت‌های مدیریتی در حد زیاد و خیلی زیاد هستند میان مهارت انسانی مدیران و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد اما به صورت کلی میان مهارت فنی و ادراکی مدیران و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی‌داری مشاهده نشده است.	ستاری و واعظی، ۱۳۸۴
بررسی مهارت‌های سه‌گانه مدیریتی (ادراکی، انسانی، فنی) مدیران ادارات تربیت بدنی دانشگاه‌های سراسر کشور	نتایج نشان داد اهمیت مهارت انسانی در تمام رده‌های مدیریتی در سلسله مرتب مدیریت و در هر سازمانی جز لاینک انجام وظایف مدیریتی محاسب می‌شوند	افشاری و هنری، ۱۳۸۶
بررسی رابطه بین مهارت‌های فنی، انسانی، ادراکی، مدیران با میزان اثربخشی دیارستان‌ها ناحیه ۱ شهر شیراز	نتایج نشان داد که رابطه مثبت و معنی‌داری بین میزان مهارت انسانی و ادراکی مدیران با اثربخشی مدارس وجود دارد	احمدی و دوست محمدلو، ۱۳۸۸
بررسی رابطه بین مهارت‌های مدیریتی مدیران شعب بانک کشاورزی استان اصفهان با میزان کارایی شعب	نتایج نشان داد که در زمینه مهارت‌های مدیریتی با توجه به سطوح تحصیلات و سوابق خدمت، تقاضت مشاهده نشده ولی با توجه به محل خدمت تقاضت مشاهده شد. مدیران شعب درجه اول، مهارت‌های ادراکی بیشتر و مدیران شعب درجه چهار، مهارت سیاسی بیشتری داشتند	خبرمند و همکاران ۱۳۹۱
بررسی رابطه بین مهارت‌های ارتباطی مدیران و کارایی آن‌ها از دیدگاه مدیران مدارس متوسطه شهر شیراز	یافته‌ها نشان می‌دهد که بین مهارت‌های ارتباطی مدیران و کارایی آن‌ها رابطه وجود دارد	ترابی و همکاران ۱۳۸۸
مدیریت رهبری روسای روستاهای از اساس توسعه مهارت‌های نرم جوامع ساحلی در آندونزی	این مطالعه نشان داد که مدیریت رهبری دهیاران در مدیریت مهارت‌ها و ویژگی‌های نرم بالقوه جوامع روستایی در مناطق ساحلی براساس سیستم‌های نوآوری روستایی در منطقه بیلاتو، گورونتاوا، آندونزی، با درصد ۷۱.۴ درصد در رده خوب قرار دارد	نووباتی جفری و همکاران ۲۰۲۲
تحلیل سبک مدیریت محلی و تاثیر آن بر مشارکت روستاییان در مناطق روستایی (مطالعه موردی: دهستان زرین گل دهستان)	نتایج بدست آمده بیانگر این است که سبک مدیریت نیز تأثیر مهمی در جنب و ارتقای شاخص‌های مشارکت روستاییان دارد. بنابراین با افزایش میانگین‌های شاخص‌های سبک‌های مدیریت مشارکتی، کاهش اجرایی مدیریت و مشارکت بهبود یافته است.	طاهره صادقلو ۲۰۲۰

مدیران در حیطه‌ی کاریشن در مناطق روستایی است. بدیهی است که عملکرد مطلوب مدیران و مهارت‌هایی که در اختیار دارند رضایتمندی روستاییان را در پی خواهد داشت و عملکردشان مورد پذیرش و مشروعيت آنان قرار خواهد گرفت و دسترسی به معیارها و مولفه‌های توسعه پایدار را برای مدیران و اجتماع محلی فراهم خواهد کرد. بالطبع ناتوانی مدیران محلی در دستیابی به مدیریت مطلوب در سه بعد مذکور عملکرد مطلوب جامعه روستایی و میزان رضایتمندی آنان را کاهش

همان طور که مشاهده می‌شود غالباً مطالعات جنبه‌های متفاوتی از مفهوم مدیریت و مهارت‌های مربوط به آن را مورد مطالعه قرار داده‌اند و کمتر به جنبه‌های مدیریتی، مدیران روستایی تاکید شده است. لذا این مطالعه سعی بر آن دارد تا این خلاصه‌نشانی بهره گرفته و میزان برخورداری مدیران محلی از مهارت‌های مدیریتی را در روستاهای مورد مطالعه موردنداشت. زیرا دستیابی به اهداف مدیریتی نیازمند برخورداری مدیران محلی از مهارت‌ها مدیریتی و عملکرد مطلوب

فهرست مهارت‌ها و توانایی‌هایی که مدیران باید از آن‌ها برخوردار باشند با اهمیت یکسان دائماً در حال تکامل و تحول است. مدیرانی می‌توانند در دنیای پیشرفته امروزی دوام یافورند که به دنبال کسب معلومات باشند و به طور مداوم مهارت‌های جدید را فرآگیرند [۱۵]. پترسون معتقد است که مهارت‌های مدیریتی باعث بهبود عملکرد مدیران شده و به کمک آن سازمان به اهداف خود نائل می‌گردد. به نظر کاتز مهارت توانایی‌هایی را نشان می‌دهد که قابل توسعه بوده و خود را در عملکرد نشان می‌دهد و بهترت به صورت بالقوه است. او لازمه مدیریت اثربخش را دارا بودن مهارت‌های سه‌گانه، ادراکی، انسانی و فنی می‌داند که هر کدام می‌تواند به طور مجزا پیشرفت کنند. از دیگر نظریات مربوط به مهارت‌های مدیریتی به نظریات بوم و مانتل می‌توان اشاره کرد بوم مهارت‌های مدیریتی را به دودسته مهارت‌های عمومی شامل: توانایی تصمیم‌گیری، قابلیت‌های ادراکی، توانایی پردازش اثربخش اطلاعات، مهارت‌های رهبری، تشخیص استفاده از مفاهیم و استفاده از قدرت هست و مهارت‌های اختصاصی شامل مهارت‌های فنی و صنعتی هست [۱]. موشال مهارت‌های مورد نیاز مدیران را به پنج گروه فنی، رفتاری، مدیریتی، ادراکی و تحلیلی تقسیم کرده است. کلمن براساس مطالعات متون مدیریت، مهارت‌های ارتباط، حل تعارض، سازمان‌دهی و هماهنگی، ایجاد انگیزش، مدیریت زمان و استرس، خلاقیت و نوآوری، تصمیم‌گیری و ارزیابی عملکرد را برای مدیران ضروری می‌داند [۲۱] در بین تقسیم بندی‌های مختلفی که از مهارت‌های مدیریت به عمل آمده به نظر می‌رسد که تقسیم بندی رایت کاتز، مدیر موفق باید به پنج نوع مهارت‌های انسانی، فنی، ادراکی، اجتماعی و سیاسی مجذب باشد [۱۸].

مهارت انسانی، به معنی ایجاد محیط مناسب و مطلوب برای کار از طریق جلب مشارکت گروه‌های انسانی، داشتن توانایی و قدرت تشخیص در زمینه همکاری و انجام دادن کار بهوسیله دیگران، فعالیت موثر به عنوان عضو گروه، درک انگیزه‌های افراد و تاثیرگذاری بر رفتار آنان است [۳۱]. مهارت انسانی توانایی مدیر در زمینه ایجاد تفاهم و همکاری و مهارت برخورد با انسان‌ها است [۳۰].

مهارت فنی، عبارت است از توانایی حاصل از تجربیات، آموزش و کارورزی لازم برای بهره‌گیری از دانش‌ها، روش‌ها، فنون و تجهیزات مورد استفاده در انجام کارهای خاص است و مستلزم داشتن معلومات تخصصی، قدرت تحلیل در محدوده تخصص مورد نظر و استادی در کاربرد ابزار و فنون مربوطه به رشتۀ‌ای خاص بوده که در مقایسه با سایر مهارت‌ها بدليل ملموس‌تر بودن آن از آشناترین مهارت‌های مدیران

داده که نتیجه ناموفق بودن مدیران محلی (شورا و دهیار) در عرصه مدیریت روستایی است. بر این اساس در این تحقیق هدف مطالعه برخورداری مدیران روستایی از مهارت‌های مدیریتی هست. بر این اساس سوال کلیدی پژوهش به صورت زیر قابل صورت‌بندی هست که مدیران روستایی در روستاهای مورد مطالعه تا چه اندازه از مهارت‌های مدیریتی برخوردار هستند؟

مبانی نظری

مدیریت به عنوان فرایند به کارگیری موثر و کارآمد منابع مادی و انسانی در برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، بسیج منابع و امکانات، هدایت و کنترل تعريف شده که برای دستیابی به اهداف مدیریتی و سازمان‌دهی و براساس نظام ارزشی و معیارهای مورد قبول صورت گیرد [۱۹]. بسیاری از صاحب‌نظران، موقوفیت یا شکست نهادها را ناشی از تفاوت در نحوه مدیریت آن‌ها می‌دانند [۲۸]. هیچ مدیریت نمی‌تواند برای انجام کارهای مربوط به شغلش تنها بر کوشش‌های فردی اش تکیه کند. بر این اساس داشتن مهارت و توانمندی‌های مختلفی برای مدیران ضرورت پیدا می‌کند [۸]. در تمام فعالیتها مدیران از مهارت‌هایی بهره می‌گیرند که در اصطلاح به آن‌ها مهارت‌های مدیریتی گفته می‌شود موضوع مهارت‌های مدیریت از جمله مسائلی است که از ابتدای تکوین مدیریت تا به امروز مورد توجه بوده است و دیدگاه‌های بسیاری در این زمینه مطرح شده است. مهارت‌های مدیریتی به مهارت‌هایی گفته می‌شود که بهوسیله آن شخص در وجود خود امکان به حرکت در آوردن اجزای یک مجموعه را برای حرکت مناسب همه اجزا بهسوی اهداف تعیین شده فراهم می‌آورد. لذا با به تعریف، مهارت به توانایی‌های قابل پرورش شخص که در عملکرد و ایفای وظایف او منعکس می‌شود اشاره دارد بنابراین، منظور از مهارت، توانایی به کار بردن موثر داشت و تجربه شخصی است [۷]. بنابراین، منظور از مهارت، توانایی به کار بردن موثر داشت و تجربه شخصی است. ضابطه اصلی مهارت، داشتن اقدام و عمل موثر در شرایط متغیر است. مهارت‌هایی همچون توانایی درک و شناسایی فرصت‌های جدید و ظرفیت‌های موجود، نوآوری و خلاقیت، ریسک پذیری، انگیزه پیشرفت، پذیرش چالش‌ها، مسئولیت پذیری، تعامل موثر با اطرافیان، توانایی طراحی و سازمان‌دهی، تحلیل، ترکیب و ارزشیابی و توانایی اجرای طرح‌ها. بنابراین، کارایی و اثربخشی عملکرد مدیران، مستلزم استفاده از مهارت‌های مدیریتی است، ضابطه اصلی مهارت اقدام و عمل موثر در شرایط متغیر است. مدیران برای داشتن کارایی نیازمند مهارت‌های مدیریتی هستند

به عبارت دیگر مدیریت روستایی به معنای برنامه ریزی برای روستا، سازمان‌دهی برای اقدامات توسعه‌ای، هماهنگی و نظارت بر اقدامات انجام شده است [۷]. در فرایند توسعه پایدار می‌توان مدیریت روستایی را در سه بعد اصلی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی در نظر گرفت [۳۲]. مدیریت نوین روستایی (دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی) تحت نظارت مستقیم مردمی نمایندگان اهالی روستا (شوراهای اسلامی) و کنترل سیاست‌گذاری دولت در روستاهای کشور ایفای نقش مدیریتی می‌نماید. و مدیران روستاها باید به درستی تشخیص دهند که چه موردی برای روستا و آینده آن خوب و کدام مضر است [۱۹]. آنان همچنین باید با فنون و مهارت‌های مدیریت روستایی آشنایی کافی داشته باشند. حوزه کاری و تشکیلاتی آنان، روانسازی اجرای برنامه‌هایی است که در اثر آن اهداف تقویت شده برای روستا در حوزه‌های مختلف کالبدی، محیطی، اجتماعی، اقتصادی تحقق می‌باید [۹]. مسلمان مدیران محلی برای برقرار کردن شرایط پیشرفت و توسعه و اعمال شیوه‌های درست مدیریتی در مناطق روستایی نیازمند فراگیری و استفاده درست از مهارت‌های پنج گانه و رایج مدیریت می‌باشند. هریک از مهارت‌های مدیریتی می‌تواند به طور مجزا مدیران محلی را در انجام وظایف مدیریتی یاری برساند و از این طریق به عملکرد مدیریت روستایی و مدیران محلی در دستیابی به اهداف مدیریتی و اجرای درست منصب مدیریتی مدیران جامه عمل پیوшуند. به عنوان مثال دسترسی مدیران محلی به مهارت انسانی که در این نوع مهارت کار کردن با مردم مدنظر است و اجرای این مهارت باعث برقراری ارتباط با جامعه روستایی و ایجاد روحیه کار گروهی در بین روستاییان، توانایی انگیزش، توجه به استعدادهای فردی روستاییان و ... همچنین تقویت عنصر اعتماد در میان آنان می‌شود و این چیزی است که جامعه روستایی حال حاضر خیلی کم از آن برخوردار بوده است. در مهارت‌های فنی هم که کار کردن با وسائل و اشیا مدنظر است، بیشتر به توانایی‌های فردی مدیران برمی‌گردد که به طور مشخص در تخصص و حیطه کاری خود مدیران محلی هست، مانند آشنایی با فناوری‌های مختلف، آشنایی با فنون، بازاریابی و تبلیغات و استفاده از تخصص‌های دیگر در این زمینه مانند: توانایی برنامه‌ریزی توسعه برای روستا، مهارت سازمان‌دهی وظایف مدیریتی، مهارت رهبری و تأثیرگذاری بر روستاییان و ... که این نوع مهارت به صورت تخصصی در اختیار مدیران قرار گرفته و می‌توانند آن را در اختیار روستاییان قرار داده و در جهت دستیابی به اهداف مدیریت روستایی بکار بندند. مهم‌ترین مهارت فنی این گروه از مدیران، مهارت نظارت بر ساخت و سازها و نظارت بر اجرای

است. این مهارت، بیشتر جنبه عملی و عینی در محیط کار دارد. چنین مهارت‌هایی ممکن است شامل کار کردن با تجهیزات، نگهداری از ابزار، کار با رایانه، بهره‌گیری از فنون، بازاریابی و تبلیغات باشد [۴]. مهارت فنی تحت تاثیر سطوح سلسله مراتب قرار دارد و مدیران در سطح عملیاتی به بیشترین مهارت فنی نیاز دارند.

مهارت ادراکی، مهارت ادراکی، یعنی توانایی ادراک و تفکر در مورد موقعیت‌های انتزاعی، ملحوظ داشتن سازمان (جامعه روستایی) به عنوان یک کل و درک روابط بین اجزا و تصور اینکه چگونه سازمان با محیطی تطبیق پیدا می‌کند. برخی از اجزای مهارت‌های ادراکی شامل تفکر نظاممند، ادراک و تصمیم‌گیری است [۱۴]. مهارت‌های ادراکی تا حد زیادی جز ملزمات مدیران عالی است [۳].

مهارت اجتماعی، این مهارت، عبارت است از توانمندی در ارتقای جایگاه افراد، ایجاد یک پایگاه قدرت و برقراری رابطه صحیح؛ به عبارتی دیگر این مهارت‌ها بر مجموعه اقداماتی دلالت دارد که مدیران به منظور توسعه سودمندی و جلوگیری از ضرر و زیان در سازمان، آن را بکار می‌گیرند [۸]. مهارت‌های اجتماعی طیف گسترده‌ای از رفتارها از قبیل توانایی شروع ارتباط موثر و مناسب با دیگران، ارائه پاسخ‌های مفید و شایسته، تمایل به رفتارهای سخاوتمندانه، همدلانه و یاریگرانه، پرهیز از تمسخر و قلدری و زورگویی به دیگران شامل می‌شود [۱۳]. مدیری که دارای مهارت اجتماعی است می‌تواند به انتخاب و ارائه رفتارهای مناسب در زمان و وضعیت معین دست بزند [۳۳].

مهارت سیاسی، مجموعه اقداماتی است که مدیران به منظور توسعه سودمندی و جلوگیری از هرگونه ضرر و زیان محیط مدیریتی خود به کار می‌گیرند [۸]. یا در تعریف دیگر مهارت سیاسی عبارت است از: توانایی درک موثر دیگران و موقعیت‌ها در کار و استفاده از چنین دانشی برای نفوذ در دیگران برای عمل به شیوه‌ای که اهداف فردی و یا سازمانی فرد را افزایش می‌دهد. بر این اساس می‌توان استدلال کرد که مهارت سیاسی شامل توانایی ارتباط موثر با دیگران است. به اعتقاد فریزر و همکاران مهارت سیاسی یک سازه چندبعدی و متشکل از چندین بعد به هم مرتبط است که عبارتند از: هوشیاری اجتماعی، نفوذ بین فردی، توانایی شبکه سازی و صمیمت آشکار است [۹].

بر این اساس می‌توان گفت، موفقیت و شکست هر سازمانی در دستیابی به اهداف و انجام وظایف، متکی بر مدیریت است که یکی از مهم‌ترین نقش‌ها را بر عهده دارد. اگر روستا را به عنوان سازمانی در نظر بگیریم لازم است که در راس آن عنصری برای برنامه ریزی آینده و اداره امور کنونی قرار گیرد این عنصر را می‌توان مدیریت روستا نامید.

تطبیق با تعییراتی که متوجه جامعه روستایی می‌شود و ... مهارت مورد نیاز بعدی برای مدیران محلی مهارت سیاسی هست که بیشتر در حیطه سیاست و آگاهی از مسائل سیاسی منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی مدیران محلی است. همچنین این نوع مهارت در سطح روستا، توانایی مدیران را در انگیش و برانگیختن روستاییان در مسائل سیاسی و شرکت در مراسم انتخابات، اعم از انتخابات قوه مجریه و انتخابات دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی را دربرمی گیرد و درنهایت مهارت اجتماعی مطرح می‌شود که بیشتر مستلزم برقراری ارتباط‌های صمیمانه مدیران محلی، تاثیرگذاری بر آن‌ها، ایجاد روحیه کار گروهی، متقاعد کردن روستاییان هست. برخورداری مدیران محلی از مهارت‌های مدیریتی لازم زمینه‌ساز موفقیت بیشتر مدیران روستایی در دستیابی به اهداف توسعه پایدار خواهد بود (شکل ۱).

طرح‌های هادی روستا، حسابداری برای تدوین بودجه و نظارت بر هزینه کرد دهیاری‌ها و برنامه‌ریزی روستایی برای تدوین برنامه‌های توسعه روستا است [۷]. البته مدیران محلی از این نوع مهارت بذرگ به صورت کامل برخوردارند و نمی‌توان گفت که به طورقطع همه آنان از این نوع مهارت برخوردارند. مهارت ادراکی نیز از آن دسته از مهارت‌هایی است که به توانایی‌های شناختی و ادراکی مدیران از مجموعه‌ای که در آن فعالیت می‌کنند اشاره دارد دستیابی به این نوع مهارت چارچوب کلی از مدیریت روستایی و شناخت مشکلات مدیریت را در عرصه روستا، برای مدیران نمایان می‌سازد و راهکارهایی برای تحقق اهداف مدیریتی و برطرف کردن مشکلات در این زمینه برای مدیران محلی ارائه می‌دهد مانند: درک محیط (فرصت و تهدید در سطح روستا)، توانایی درک شرایط روستاییان در ابعاد مختلف، قدرت

شکل ۱: مدل مفهومی تحقیق

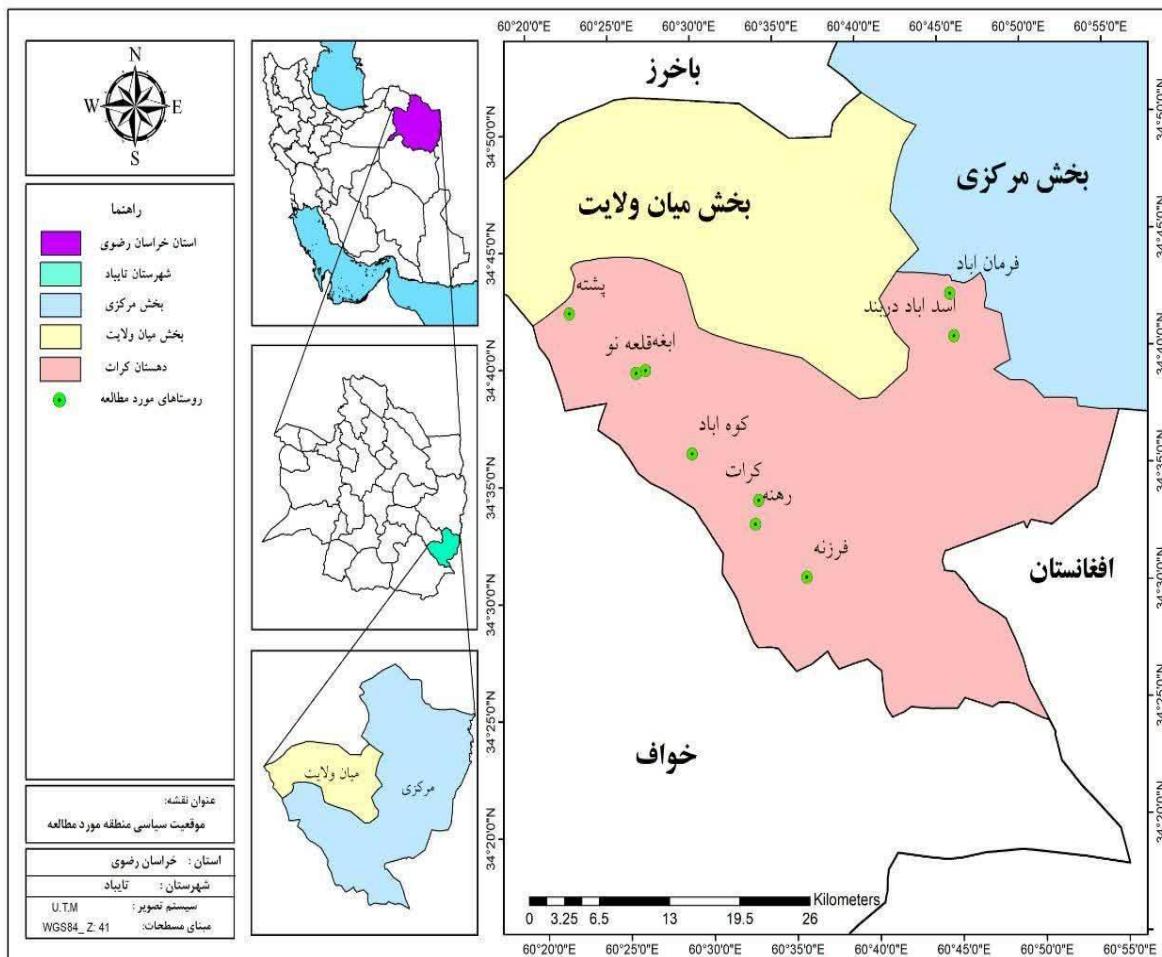
منبع: [۲۳]

هست. واحد تحلیل در این پژوهش، روستا و خانوارهای روستایی است. انتخاب روستاهای دهستان کرات در شهرستان تایباد به صورت تمام شماری بوده و ۹ نقطه روستایی موجود به عنوان نمونه مدنظر قرارگرفته است.

روش‌شناسی و منطقه مورد مطالعه

روش مورداستفاده در این پژوهش، ترکیبی از روش‌های توصیفی و تحلیلی با استفاده از شیوه کتابخانه‌ای (اسنادی) و میدانی (پرسشنامه) است. جامعه آماری منطبق بر سکوتگاههای روستایی دهستان کرات

شکل ۲: نقشه روستاهای مورد مطالعه

۵ درصد تعیین گردید و برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شده است.

از ۴۰۲۹ خانوار روستایی ساکن در روستاهای مورد مطالعه با استفاده از فرمول کوکران نمونه‌ای به حجم ۳۵۰ خانوار با سطح خطای

جدول ۲: برآورد حجم نمونه روستاهای مورد مطالعه

نام آبادی	پشتنه	آبچه	فرزنه	رهنه	کوه آباد	اسدآباد دربند	کرات	قلعه نو	۱۷۶	۷۶۵	۶۵۷	تعداد خانوار
تعداد خانوار نمونه	۵۷	۶۶	۱۵	۲۰	۵۲	۴۹	۴۰	۴۰	۱۹	۳۱	۳۱	۳۵۰
اصلاحیه نمونه	۵۷	۶۶	۱۵	۲۰	۵۲	۴۹	۴۰	۴۰	۱۹	۳۱	۳۱	۳۴۹.۹۱
تعداد خانوار نمونه	۶۵۷	۷۶۵	۱۷۶	۲۲۵	۵۹۷	۵۶۳	۴۰	۴۰	۱۹	۳۱	۳۱	۴۰۲۹

منبع: [۲۶]

فنی (۷ شاخص و ۱۵ سوال) مهارت ادراکی (۶ شاخص و ۱۲ سوال) مهارت سیاسی (۲ شاخص و ۴ سوال) و در آخر مهارت اجتماعی (۷ شاخص و ۱۴ سوال) مشخص گردید (جدول ۳).

در ادامه همان طور که در مبانی نظری گفته شد، برای سنجش مهارت‌های مدیریتی مدیران روستایی از دیدگاه جامعه نمونه ابتدا بعد مریبوط به مهارت انسانی که در مجموع (۷ شاخص و ۱۲ سوال) مهارت

جدول ۳: شاخص‌ها و متغیرهای تبیین‌کننده مهارت‌های مدیریتی مدیران روستایی در روستاهای مورد مطالعه

شاخص‌ها	ابعاد	شاخص‌ها	ابعاد
درک محیط (فرصت و تهدید)	ادراکی	توانایی ایجاد کارگروهی	انسانی
توانایی شناسایی منابع		توانایی انگیزش	
توانایی درک شرایط		مهارت اعتمادسازی	
شناسایی نیازهای جدید		توجه به استعدادهای فردی	
توانایی تعیین هدف		مهارت مقاعد کردن	
قدرت تطبیق با تغییرات		توانایی حل اختلافات و تعارضات	
آگاهی از اطلاعات سیاسی		توانایی برقراری عدالت	
مهارت انگیزش افراد در مسائل سیاسی	سیاسی	توانایی برنامه‌ریزی	فتی
مهارت خود گشودگی		آگاهی از ابزار و وسایل	
مهارت همدلی		داشتن اطلاعات کاری	
مهارت حمایتگری		آشنایی با امور اینمنی	
مهارت برقراری ارتباط دوستانه		مهارت سازمان‌دهی	
مهارت جلب همکاری		مهارت رهبری	
میزان توجه به عرف و رسومات		مهارت کنترل	
توجه به مسائل ارزشی			

منبع: [۲۳]

تجزیه و تحلیل داده‌ای گردآوری شده با توجه به اهداف و سوالات پژوهش، از آمار توصیفی (جدول توزیع فراوانی، درصد فراوانی تجمعی و میانگین)، آزمون آلفای کرونباخ برای تعیین روایی و پایایی پرسشنامه، آمار استباطی، مدل آنتروپی شانون و در نهایت مدل تصمیم‌گیری چند شاخصه وایکور استفاده گردید (جدول ۴).

به منظور اطمینان از روایی پرسشنامه، ۱۹ نفر از استادیت متخصص دانشگاهی پس از مطالعه عمیق سوال‌های پرسشنامه، نظرات خود را اعلام کردند که پس از بررسی و اصلاحات موردنظر روایی پرسشنامه تایید شد. همچنین برای بررسی پایایی از شیوه آلفای کرونباخ استفاده شده است. پایایی کلی پرسشنامه برابر ۰.۸۱۶ است. به منظور

جدول ۴: آزمون‌های آماری به کار رفته به منظور سنجش مهارت‌های مدیریتی مدیران محلی

هدف	آزمون آماری
تعیین معنادار بودن تفاوت در برخورداری از مهارت‌های مدیریتی	تحلیل واریانس (آنو)
مقایسه برخورداری مدیران روستایی (شورا - دهیار) از مهارت‌های مدیریتی	آدو نمونه مستقل
تعیین وجود رابطه بین مهارت‌های مدیریتی	همبستگی
رتیبندی مهارت‌های مدیریتی در بین روستاهای مورد مطالعه	فریدمن
تعیین پایایی و روایی	آلفای کرونباخ
رتیبندی روستاهای مورد مطالعه به لحاظ برخورداری از مهارت‌های مدیریتی	آنتروپی و مدل وایکور

و ۱۸ نفر (۵.۱ درصد) در مقطع راهنمایی و ۱۲۷ نفر (۳۶.۳ درصد) در مقطع دبیلم تحصیل کرده‌اند و ۱۱ نفر (۳.۱ درصد) نیز مدرک دبیلم و بالاتر دارند. همچنین نتایج برای مدیران روسایی (شورا و دهیار) نشان می‌دهد که بیشترین تعداد نمونه در گروه سنی ۳۰-۳۹ سال قرار دارند و تمامی اعضای پاسخ دهنده را مردان تشکیل می‌دهند (۲۷ نفر) که در مجموع ۱۰۰٪ پاسخ دهنده‌گان را شامل می‌شوند. همچنین از میان ۲۷ نمونه آماری مورد مطالعه ۳ نفر (۱۱.۱ درصد) در مقطع ابتدایی تحصیل کرده‌اند و ۲ نفر (درصد ۷.۴) در مقطع راهنمایی تحصیل کرده‌اند و ۱۹ نفر (۷۰.۴) در مقطع دبیلم تحصیل کرده‌اند و ۳ نفر (۱۱.۱ درصد) نیز مدرک دبیلم و بالاتر دارند.

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

یافته‌های توصیفی تحقیق نشان می‌دهد که نمونه آماری مورد مطالعه بر حسب گروه سنی، در محدوده سنی ۱۵-۷۵ سال قرار دارد همان‌طور که جدول ۳ نشان می‌دهد بیشترین تعداد نمونه در گروه سنی ۲۹-۳۰ سال قرار دارند. بیشترین تعداد افراد پاسخ دهنده را مردان تشکیل می‌دهند (۵۵.۱٪) که در مجموع ۸۷٪ پاسخ دهنده‌گان را زنان تشکیل می‌دهند (۴۳٪) که در مجموع ۱۲٪ پاسخ دهنده‌گان را شامل می‌شوند همچنین از میان ۳۵۰ نفر نمونه آماری مورد مطالعه ۱ نفر (۳ درصد) بی‌سواند هستند، ۱۹۳ نفر (۵۵.۱ درصد) در مقطع ابتدایی تحصیل کرده‌اند

جدول ۴: ویژگی‌های عمومی جامعه نمونه بر حسب جنسیت

درصد فراوانی	فراوانی مطلق هر گروه	گروه‌ها	ویژگی‌های عمومی
۸۷.۷	۳۰۷	مرد	
۱۲.۳	۴۳	زن	

منبع: [۲۳]

جدول ۵: ویژگی‌های جامعه نمونه بر حسب گروه سنی و سطح تحصیلات

درصد	فراوانی	گروه سنی	درصد	فراوانی	سطح تحصیلات
۴.۳	۹۵	۲۰- سال و کمتر	۱	۱	بی‌سواند
۴۲۶	۱۰۵	۲۹-۳۰	۵۵.۱	۱۹۳	ابتدایی
۳۹.۵	۸۳	۳۹-۴۰	۵.۱	۱۸	راهنمایی
۱۰.۵	۵۵	۴۱-۴۰	۳۶.۲	۱۲۷	دبیلم
۳.۱	۱۲	بیشتر از ۴۱ سال	۳.۱	۱۱	دبیلم به بالاتر
۱۰۰	۳۵۰	جمع کل	۱۰۰	۳۵۰	جمع کل

منبع: [۲۳]

مطالعه از نظر برخورداری از مهارت‌های مدیریتی تفاوت معناداری وجود دارد و می‌توان گفت هریک از رسته‌های مورد به فراخور توانایی‌شان از مهارت‌های مدیریتی برخوردارند و ناگفته نماند که این برخورداری متفاوت است.

در ادامه برای تعیین وجود تفاوت در بین مهارت‌های مدیریتی در رسته‌های مورد مطالعه از آزمون تحلیل واریانس (آنو) استفاده شد و با توجه به اینکه مقدار سطح معناداری در تمام شاخص‌های مهارت‌های مدیریتی کمتر از ۰.۰۵ هست، می‌توان گفت در بین رسته‌های مورد

جدول ۶: تعیین تفاوت معنادار برخورداری از مهارت‌های مدیریتی در بین رسته‌های مورد مطالعه

شاخص‌ها		مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی‌داری
مهارت ایجاد کار جمعی	بین گروهی	۲۳.۳۵۳	۸	۲.۹۱۹	۵.۰۶۰	....
	دروغ گروهی	۱۹۶.۷۱۵	۳۴۱			
	کل	۲۲۰.۰۶۹	۳۴۹			
مهارت توانایی انگیزش	بین گروهی	۱۳.۴۸۶	۸	۱۶۸۶	۳.۳۵۱	...۱

	درون گروهی کل	۱۷۱.۴۴۳ ۱۸۴.۹۲۹	۳۴۱ ۳۴۹			
مهارت اعتمادسازی	بین گروهی درون گروهی کل	۶۶۸۷ ۱۵۰.۷۸۷ ۱۵۷.۴۷۴	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	.۸۳۶	۱۸۹۰	..۰۳۲
مهارت توجه به استعداد فردی	بین گروهی درون گروهی کل	۶۹۵۰ ۱۴۴.۷۱۸ ۱۵۱.۶۶۸	۸ ۳۴۰ ۳۴۸	.۸۶۹	۲۰۴۱	..۰۴۱
مهارت مقاعد کردن	بین گروهی درون گروهی کل	۱۰.۱۴۵ ۱۵۹.۵۷۰ ۱۶۹.۷۱۴	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۱.۱۶۸	۲۱۷۰	...۰۷
توانایی حل اختلاف	بین گروهی درون گروهی کل	۲۳.۰۰۹ ۱۳۳.۸۴۹ ۱۵۶.۸۵۷	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۲۸۷۶	۷.۳۲۷	....
مهارت برقراری عدالت	بین گروهی درون گروهی کل	۲۷۸۲۳ ۱۳۸.۰۷۴ ۱۶۵.۸۹۷	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۳.۴۷۸	۸۵۸۹	....
مهارت برنامه ریزی	بین گروهی درون گروهی کل	۳۴.۱۴۱ ۱۴۰.۰۱۹ ۱۷۴.۱۶۰	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۴.۱۶۸	۱۰.۳۹۱۳	....
مهارت آگاهی از اینزار	بین گروهی درون گروهی کل	۲۶.۰۰۶ ۱۴۸.۲۸۳ ۱۷۴.۲۸۹	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۳.۲۵۱	۷.۴۷۶	....
دانشن اطلاعات کاری	بین گروهی درون گروهی کل	۲۷.۰۶۵ ۱۶۲.۷۷۵ ۱۸۹.۸۴۰	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۳.۳۸۳	۷.۰۸۷	....
آشنایی با امور ایمنی	بین گروهی درون گروهی کل	۲۷.۰۶۵ ۱۶۲.۱۷۵ ۱۸۹.۸۴۰	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	.۵۵۵	۱۰۸۴	....
مهارت سازماندهی	بین گروهی درون گروهی کل	۴۶.۵۲۲ ۲۵۰.۲۳۳ ۳۴۶.۷۵۴	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۵۸۱۵	۷.۹۲۵	....
مهارت رهبری	بین گروهی درون گروهی کل	۶۷.۷۲۳ ۲۵۲.۴۶۶ ۳۲۰.۱۸۹	۸ ۳۴۰ ۳۴۸	۸.۴۶۵	۱۱.۴۰۱	....
مهارت کنترل	بین گروهی درون گروهی کل	۴۰.۲۹۲ ۲۱۰.۹۲۲ ۲۵۱.۲۱۴	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۵.۰۳۶	۸.۱۴۳	....
توانایی در ک محیط	بین گروهی درون گروهی کل	۳۶۸۵۱ ۲۰۴۶۴۷ ۲۴۱.۴۹۷	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۴۶.۶	۷۶۷۵	....
توانایی شناسایی منابع	بین گروهی	۳۴۵۰۰	۸	.۴۳۱۲	۸.۰۷۲	....

	درون گروهی کل	۱۸۲.۱۷۵ ۲۱۶۶۷۴	۳۴۱ ۳۴۹			
توانایی در کشراحت	بین گروهی درون گروهی کل	۱۹۸۳ ۱۹۹.۳۷ ۱۹۹.۲۶	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۲.۴۸۵	۴.۷۲۵	....
مهارت شناسایی نیازهای جدید	بین گروهی درون گروهی کل	۱۱.۲۵۱ ۱۹۲.۷۳۸ ۲۰۳.۹۸۹	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۱.۴۰۶	۲.۴۸۸	....
توانایی تعیین هدف	بین گروهی درون گروهی کل	۱۰.۲۶۳ ۱۸۷۶۹۲ ۱۹۷.۹۵۴	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۱.۲۸۳	۲.۳۲۱	....
قدرت تطبیق با تغییرات	بین گروهی درون گروهی کل	۱۰.۳۹۱ ۱۷۸۵۶۹ ۱۸۸.۹۶۰	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۱.۲۹۹	۲.۴۸۰	....
آگاهی از اطلاعات سیاسی	بین گروهی درون گروهی کل	۱۱.۱۹۸ ۱۷۰.۰۱۶ ۱۸۱.۲۱۴	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۱.۴۰۰	۲۸۰۸	....
انگیزش افراد در مسائل سیاسی	بین گروهی درون گروهی کل	۱۸.۲۰۸ ۱۵۶.۸۶۷ ۱۷۵.۰۷۴	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۲.۲۷۶	۴.۹۴۸	....
مهارت خودگشودگی	بین گروهی درون گروهی کل	۳۷.۰۰۷ ۲۱۶.۷۰۷ ۲۵۳.۷۱۴	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۴۶۲۶	۷.۲۷۹	....
مهارت همدلی	بین گروهی درون گروهی کل	۱۸.۲۰۸ ۱۵۶.۸۶۷ ۱۷۵.۰۷۴	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۲.۷۲۶	۴.۹۴۸	....
مهارت حمایتگری	بین گروهی درون گروهی کل	۳۸.۴۴۵ ۱۹۹.۱۳۱ ۲۲۷.۵۷۶	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	۴۸۰۶	۸.۲۰۵	....
مهارت برقراری ارتباط	بین گروهی درون گروهی کل	۳۱.۸۵۲ ۱۴۵.۹۲۲ ۱۷۷.۷۷۴	۸ ۳۴۰ ۳۴۸	۳.۹۸۲	۹.۳۰۴	....
مهارت جلب همکاری	بین گروهی درون گروهی کل	۶.۰۲۶ ۱۰۷.۸۷۱ ۱۱۳.۸۹۷	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	.۷۵۳	۲.۳۸۱	...۱
مهارت توجه به رسومات	بین گروهی درون گروهی کل	۵۹.۰۳ ۱۰۲.۱۶۶ ۱۰۸.۰۶۹	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	.۷۳۸	۲.۴۶۳	..۱۳
توجه به مسائل ارزشی	بین گروهی درون گروهی کل	۴.۲۹۸ ۹۹.۷۷۰ ۱۰۴.۰۶۹	۸ ۳۴۱ ۳۴۹	.۵۳۷	۱۸۳۶	...۹

منبع: [۲۲]

است از آزمون فریدمن استفاده شد.

در ادامه کار برای مشخص کردن این نکته که سهم کدام یک از مهارت‌های مدیریتی در روستاهای مورد مطالعه بیشتر از سایر مهارت‌ها

جدول ۹: آماره فریدمن برای رتبه‌بندی مهارت‌های مدیریتی

کا اسکوئر	سطح معنی‌داری	درجه آزادی
۰.۰۰۰	۴	۷۸۲.۲۷۶

[۲۳] منبع:

اجتماعی و همچنین مهارت برخورد و آداب معاشرت مدیران محلی با روستاییان در میان روستاهای مورد مطالعه بر سایر مهارت‌های مدیریتی برتری دارد. سایر مهارت‌ها به ترتیب اهمیت شامل مهارت سیاسی، مهارت فنی، مهارت انسانی و در نهایت مهارت ادراکی قرار دارند.

نتایج جدول ۱۱ نشان می‌دهد که در میان روستاهای مورد مطالعه سهم مهارت اجتماعی مدیران محلی (شورا- دهیار) با میانگین رتبه ۴.۲۱ به میزان قابل توجهی بیشتر از سایر مهارت‌های مدیریتی است. با توجه به این روند می‌توان این گونه عنوان کرد که مهارت رابطه و پیوند

جدول ۱۰: رتبه‌بندی مهارت‌های مدیریتی در بین روستاهای مورد مطالعه

مهارت اجتماعی	مهارت سیاسی	مهارت ادراکی	مهارت فنی	مهارت انسانی
۴.۲۱	۲.۷۰	۲.۲۱	۲.۵۹	۲.۴۵

[۲۳] منبع:

می‌شود و همچنین با توجه به اینکه سطح معناداری در تمام ابعاد مدیریتی کمتر از ۰.۰۵ هست می‌توان از وجود رابطه و همبستگی بین این مهارت‌ها اشاره کرد.

برای اطمینان از وجود همبستگی و وجود رابطه در بین مهارت‌های مدیریتی از آزمون همبستگی اسپرمن استفاده شد. با توجه به اینکه در آزمون همبستگی برای وجود ارتباط همیشه بر مقدار Sig نگریسته

جدول ۱۱: آزمون همبستگی برای معناداری ارتباط بین مهارت‌های مدیریتی

متغیرها	م. انسانی	م. فنی	م. ادراکی	م. سیاسی	م. اجتماعی
R	Sig				
.۰۲۵	۰.۱۱۸	۰.۱۸۷	۰.۱۱۹	۰.۱۱۹	۰.۱۱۹
۰.۰۰۶	۰.۰۰۱	۰.۰۰۸	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰
۰.۲۱۸	۰.۱۱۶	۰.۲۸۷			
۰.۰۰۸	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰			
۰.۱۱۲	۰.۰۱۸				
۰.۰۰۰	۰.۰۰۰				
۰.۲۷۴					
۰.۰۰۰					

[۲۳] منبع:

تاثیرگذار در سنجش مهارت‌های مدیریتی مدیران روستایی و ابعاد پنج گانه مهارت‌های مدیریتی رابطه معناداری در سطح ۹۹ درصد قابل مشاهده است که این بیانگر تاثیر فراوان متغیر مستقل بر متغیر وابسته

در ادامه برای اثبات وجود رابطه بین متغیرهای سنجش مهارت‌های مدیریتی مدیران روستایی با ابعاد پنج گانه مهارت‌های مدیریتی از آزمون همبستگی پرسون استفاده شد. بین متغیرهای

مهارت‌های پنج‌گانه مدیریت و به کارگیری آن در فرایند توسعه روستایی موفق‌تر خواهند بود.

است. بدین معنا که هرچقدر برخورداری مدیران روستایی از متغیرهای سنجش مهارت‌های مدیریتی (میانگین سنی، جنسیت، سابقه مدیریتی، سطح تحصیلات) بیشتر باشد به همان اندازه در برخورداری از

جدول ۱۲: آزمون همبستگی بین متغیرهای سنجش مهارت‌های مدیران و مهارت‌های مدیریتی

تحلیل	مهارت اجتماعی	مهارت ادراکی	مهارت سیاسی	مهارت فنی	مهارت انسانی	همبستگی	متغیرهای مستقل
ارتباط معنی‌دار است.	.۱۱۸	.۰۴۵	.۰۲۶	.۰۲۵	.۰۱۹	R	میانگین سنی مدیران
	....	....	....	....	....	sig	
ارتباط معنی‌دار است.	.۰۲۸	.۰۴۱	.۰۳۱	.۰۲۰	.۰۲۷	R	جنس مدیران
	....	....	....	....	....	sig	
ارتباط معنی‌دار است.	.۰۲۱	.۰۳۵	.۰۲۳	.۰۱۹	.۰۱۸	R	سطح تحصیلات
	....۲	....	....۸	....۳	....	sig	
ارتباط معنی‌دار است.	.۰۳۸	.۰۲۸	.۰۱۷	.۰۲۲	.۰۴۱	R	سوابق مدیریت
	....	....	....۴	....	....	sig	

منبع: [۲۳]

مقدار Sig در سطر دوم بیشتر از سطح معناداری و همچنین کرانه پایین و کرانه بالا منفی، مثبت هست نتیجه گرفت که بین میانگین‌های دو گروه مدیران محلی (شورا-دهیار) از نظر برخورداری از مهارت‌های مدیریتی تفاوت وجود ندارد (عدم تفاوت میانگین)، در این برخورداری مدیران محلی از مهارت‌های مدیریتی در سطح روستاهای مورد مطالعه یکسان است و نمی‌توان گفت که یک گروه از مدیران نسبت به گروه دیگر از مهارت‌های بیشتری برخوردارند

برای مقایسه برخورداری مدیران محلی از مهارت‌های مدیریتی و سنجش این که کدامیک از این دو گروه به نسبت بیشتری از مهارت‌های مدیریتی در سطح روستاهای مورد مطالعه برخوردارند از آزمون t دو نمونه مستقل استفاده شد (جدول ۱۰). نتایج آزمون لوبن که برابری واریانس‌ها را مشخص می‌سازد نشان می‌دهد که با توجه به اینکه مقدار معناداری بیشتر از سطح معنی‌داری (۰.۰۵) هست آزمون موردنظر t دو نمونه مستقل با واریانس‌های برابر هست، همچنین چون

جدول ۱۳: آزمون تی دو نمونه مستقل (شورا-دهیار) با واریانس‌های برابر برای مقایسه مهارت‌های مدیریتی مدیران محلی

	آزمون تی برای برابری میانگین‌ها						Std. Error Difference	% اطمینان		
	آزمون لوبن برای برابری واریانس‌ها	F	Sig	t	df	Sig. (۲-tailed)		کرانه بالا	کرانه پایین	
برابری واریانس عدم برابری واریانس‌ها		.۵۹۷	.۴۴۷	.۶۵۶	۲۵	.۵۱۹	.۰۸۷۳۰	.۱۳۳۴۷	-.۱۸۷۶۰	
				.۶۹۷	۱۹.۱۱۴	.۴۹۴	.۰۸۷۳۰	.۱۲۵۱۸	-.۱۷۴۵۹	

منبع: [۲۳]

نژدیک بوده، به عنوان توافق ایجاد شده توسط اعتبارات ویژه‌ی تصمیم‌گیرنده‌گان تعیین می‌کند. گزینه‌هایی را که به راه حل ایده آل نژدیک‌تر هستند بر آن‌هایی که از ایده آل دورتر هستند، ارجحیت دارند. معمولاً معیارها براساس چندتابع ارزیابی شده و رتبه‌بندی می‌شوند. تاکید

برای اولویت‌بندی و رتبه‌بندی روستاهای مورد مطالعه در برخورداری از مهارت‌های مدیریتی از مدل اولویت‌بندی ویکور استفاده شده است. این روش براساس برنامه ریزی توافقی ارائه شده است. راه حل توافقی، راه حل‌های موجه را که به راه حل‌های ایده آل

این مدل پس از تشکیل ماتریس خام و بهنجارسازی آن، اقدام به تعیین بهترین و بدترین مقدار برای همه توابع معیارها شد. در ادامه برای بیان اهمیت نسبی خصوصیات‌ها و معیارها، باید وزن نسبی آن‌ها را تعیین کرد که براساس داده‌های ۱۶ نفر از خبرگان و با روش آنتروپویی شانون، وزن شاخص‌ها تعیین شده است.

این روش بر رتبه‌بندی و انتخاب از مجموعه‌ای گزینه و تعیین راه حل‌های توافقی برای مسئله یا معیارهای متضاد هست. راه حل‌های توافقی گزینه‌ای است که به ایده آل نزدیک‌تر است. شاخص ادغام به عنوان معیار سنجش نزدیکی شناخته می‌شوند. مزیت اساسی مدل وایکور از توجه به توافق گروهی و اکثریت در شاخص‌ها هست (۴). در

جدول ۱۴: تعیین اوزان بوسیله آنتروپویی و مقادیر ایده آل مثبت و ایده آل منفی برای هر معیار

	توثیقی بجهت کار گروهی	توثیقی انتزاعی گروهی	توثیقی انتظامی توثیقی اعتماد	سازی	تجهیز به استفاده	فرد	توثیقی مشتعه	کردن	توثیقی لی	انخلاف	توثیقی بفراری	عالات	توثیقی برآنده زدی	آگاهی از اینبار	دانش مطالعات	کاری	آشنایی با امور	آینه‌نمایی	مهارت مهارتهای مهندسی	مهارت رهبری	مهارت کنترل
F+	۰.۱۱۶	۰.۱۱۴	۰.۱۱۵	۰.۱۱۴	۰.۱۱۵	۰.۱۱۵	۰.۱۱۵	۰.۱۱۳	۰.۱۲۲	۰.۱۱۵	۰.۱۱۳	۰.۱۱۴	۰.۱۱۷	۰.۱۱۴	۰.۱۰۸	۰.۱۰۸	۰.۱۰۶	۰.۱۰۶	۰.۱۰۹		
F-	۰.۱۰۴	۰.۱۰۳	۰.۱۰۵	۰.۱۰۷	۰.۱۰۶	۰.۱۰۶	۰.۱۰۷	۰.۱۰۴	۰.۱۰۷	۰.۱۰۷	۰.۱۰۴	۰.۱۰۸	۰.۱۰۸	۰.۱۰۷	۰.۱۰۸	۰.۱۰۸	۰.۱۰۶	۰.۱۰۶	۰.۱۰۹		
W	۰.۱	۰.۰۲	۰.۰۲	۰.۰۲	۰.۱	۰.۰۲	۰.۰۳	۰.۱	۰.۰۹	۰.۰۲	۰.۰۳	۰.۰۲	۰.۰۱	۰.۰۲	۰.۰۱	۰.۰۲	۰.۰۲	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	

	توثیقی بجهت کار گروهی	توثیقی انتظامی گروهی	توثیقی بجهت کار مشتعه	آگاهی سیاستی																	
F+	۰.۱۲۴	۰.۱۱۳	۰.۱۱۴	۰.۱۱۷	۰.۱۱۴	۰.۱۱۵	۰.۱۱۵	۰.۱۲۰	۰.۱۱۵	۰.۱۳۳	۰.۱۱۹	۰.۱۱۵	۰.۱۱۵	۰.۱۱۶	۰.۱۱۶	۰.۱۱۵	۰.۱۱۵	۰.۱۱۶	۰.۱۱۶	۰.۱۱۶	
F-	۰.۱۰۴	۰.۱۰۸	۰.۱۰۷	۰.۱۰۶	۰.۱۰۹	۰.۱۰۶	۰.۱۰۸	۰.۱۰۳	۰.۰۰۹	۰.۱۰۴	۰.۱۰۳	۰.۱۰۸	۰.۱۰۶	۰.۰۰۹	۰.۱۰۴	۰.۱۰۶	۰.۰۰۹	۰.۱۰۴	۰.۰۰۹	۰.۱۰۴	
W	۰.۰۸	۰.۰۱	۰.۰۲	۰.۰۲	۰.۰۱	۰.۰۲	۰.۰۱	۰.۱	۰.۰۳	۰.۰۲	۰.۰۲	۰.۰۳	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	۰.۰۱	

منبع: [۲۲]

جایگاه اول این رتبه‌بندی و روستای فرمان آباد در رتبه آخر قرار گرفتند.

درنهایت نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که روستای کوه آباد در

جدول ۱۵: محاسبه مقدار سودمندی و تاسف و مقدار Q برای هر روستا

نام روستا	کرات	فرزنه	کوه آباد	قلعه‌نو	آبقه	پشته	دربند	رهنه	فرمان آباد
Si	۳.۱۶	۳.۱۱	۲۸۹	۳.۲۲	۳.۲۲	۳.۱۱	۳.۲۲	۳.۲۵	۳.۲۳
Ri	۰.۱۲۱	۰.۱۲۴	۰.۱۱۷	۰.۱۳۳	۰.۱۱۶	۰.۱۱۸	۰.۱۱۵	۰.۱۲۴	۰.۱۲۲
مقدار وایکور	۰.۵۵۱	۰.۵۷۰	۰.۰۵۸	۰.۴۸۷	۰.۳۹۳	۰.۴۵۸	۰.۷۶۴	۰.۵۷۸	۰.۹۵۸
رتبه	۵	۶	۱	۴	۲	۳	۸	۷	۹

متغیرهای سنجش برخورداری مدیران از مهارت‌های مدیریتی و امتیاز به دست آمده از مدل چند شاخصه وایکور از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. با توجه به اینکه مقدار سطح معناداری در اکثر آزمودنی‌های برخورداری مدیران از مهارت‌های مدیریتی کمتر از ۰.۰۵ هست (بهز

همچنین این رتبه‌بندی با آزمون همبستگی بین امتیاز حاصله از مدل وایکور در روستاهای مورد مطالعه و متغیرهای سوابق مدیریتی، سطح تحصیلات، جمعیت روستاهای مورد مطالعه و فاصله از شهر به میزان بیشتری مورد واکاوی قرار گرفت. برای اثبات معناداری رابطه بین

برخورداری از مهارت‌های مدیریتی نزدیک به امتیاز ایده آل خواهد بود و بالعکس، معیار فاصله از شهر نیز در ایده آل بودن رتبه امتیاز روستاهای در حد متوسطی تاثیرگذار خواهد بود و نمی‌توان برای آن ضریب تاثیر در نظر نگرفت.

متغیر جمعیت که در اکثر روستاهای مورد مطالعه مقدار $Sig > 0.05$ هست و معناداری رابطه اثبات نمی‌شود) می‌توان این گونه اذعان کرد که هرچقدر سابقه مدیریتی، سطح تحصیلات مدیران روستایی بیشتر باشد متقابلاً امتیاز روستاهای در رتبه‌بندی مدیران روستایی در

جدول ۱۶: آزمون همبستگی رابطه بین متغیرهای سنجش مهارت‌های مدیریتی و رتبه روستاهای مورد مطالعه

تحلیل	فرمان	فرهنگ	رهنده	دربند	پشتنه	آبده	قلعه نو	کوه آباد	فرزنه	کرات	روستا	متغیر مستقل
ارتباط دارد	-0.958	-0.678	-0.764	-0.458	-0.393	-0.487	-0.058	-0.070	-0.051	-0.051	-0.051	سابقه مدیریتی
	-0.189	-0.255	-0.223	-0.195	-0.223	-0.219	-0.295	-0.242	-0.225	R	R	
ارتباط دارد	-0.001	-0.000	-0.000	-0.000	-0.000	-0.000	-0.000	-0.000	-0.009	sig	sig	تحصیلات
	-0.116	-0.288	-0.312	-0.226	-0.212	-0.198	-0.298	-0.289	-0.167	R	R	
ارتباط ندارد	-0.000	-0.008	-0.000	-0.000	-0.000	-0.004	-0.000	-0.000	-0.003	sig	sig	جمعیت
	-0.194	-0.178	-0.256	-0.198	-0.038	-0.078	-0.234	-0.165	-0.111	R	R	
ارتباط دارد	-0.117	-0.06	-0.09	-0.007	-0.02	-0.000	-0.000	-0.112	-0.01	sig	sig	فاصله از شهر
	-0.181	-0.158	-0.169	-0.114	-0.119	-0.231	-0.265	-0.210	-0.118	R	R	
	-0.000	-0.004	-0.007	-0.001	-0.008	-0.000	-0.145	-0.000	-0.002	sig	sig	

مدیریتی تفاوتی ندارد (عدم تفاوت میانگین). درواقع برخورداری دو گروه مدیران محلی (شورا- دهیار) از مهارت‌های مدیریتی در سطح روستاهای مورد مطالعه یکسان است. همچنین برای اثبات معناداری رابطه بین متغیرهای سنجش برخورداری مدیران روستایی و ابعاد پنج گانه مهارت‌های مدیریتی از آزمون همبستگی اسپرسون استفاده شد که معناداری رابطه در تمامی ابعاد مهارت‌های مدیریتی قابل مشاهده بود. در نهایت نتایج مدل تصمیم‌گیری واکور با هدف اولویت‌بندی روستاهای مورد مطالعه از لحاظ برخورداری از مهارت‌های مدیریتی نشان داد که روستای کوه آباد در جایگاه اول این رتبه‌بندی و روستای فرمان آباد در رتبه آخر قرار گرفتند. همچنین برای اثبات معناداری رابطه بین متغیرهای سنجش برخورداری مدیران از مهارت‌های مدیریتی و امتیاز به دست آمده از مدل چند شاخصه واکور از آزمون همبستگی پیرسون در سطح معناداری ۹۹ درصد استفاده شد که نتایج نشان داد که با بالا رفتن سطح تحصیلات و سوابق مدیریتی مدیران روستایی متقابلاً امتیاز روستاهای در رتبه‌بندی مدیران روستایی در برخورداری از مهارت‌های مدیریتی نزدیک به امتیاز ایده آل خواهد بود و بالعکس. با این توضیح که طی مصاحبه‌ای که با مدیران روستایی (شورا و دهیار) روستاهای کوه آباد و فرمان آباد صورت گرفت، سطح تحصیلات و تجربه فعالیت‌های مدیریتی مدیران روستایی روستای کوه آباد به مرتب بیشتر از روستای فرمان آباد بوده است و می‌توان موفقیت سیستم

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

با توجه به شاخص‌های پنج گانه مدل مفهومی تحقیق و زیر شاخص‌های به کار رفته در فرایند تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق نتایج متفاوتی در رابطه با هر یک از شاخص‌ها به کمک آزمون‌های ماری مرتبط بدست آمده است. بدین منظور برای سنجش برخورداری مهارت‌های مدیریتی مدیران روستایی روستاهای مورد مطالعه دو پرسشنامه در سطح روستاهای مورد مطالعه (در سطح روستا و شورا- دهیاری‌ها) توزیع شد. نتایج آزمون آنوا (واریانس یک‌طرفه) نشان داد که بین روستاهای مورد مطالعه از نظر برخورداری از مهارت‌های مدیریتی تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین نتایج آزمون فربیدمن نشان می‌دهد که سهم مهارت‌های اجتماعی با میانگین ۴۲۱ در مقایسه با سایر مهارت‌ها در بین روستاهای مورد مطالعه بیشتر است که نشان از رابطه و پیوند اجتماعی و همچنین مهارت برخورد و آداب معاشرت مدیران محلی با روستاییان در میان روستاهای مورد مطالعه هست و مهارت‌های سیاسی، فنی، انسانی و مهارت ادراکی با میانگین رتبه ۲۲۱ در رتبه آخر قرار گرفت که این نشان از درک و فهم ضعیف مدیران محلی از مفهوم و چارچوب‌های توسعه در روستاهای مورد مطالعه هست. همچنین برای مقایسه مهارت‌های مدیریتی بین دو گروه از مدیران محلی (شورا- دهیار) نتایج آزمون t دو نمونه مستقل نشان داد که میانگین دو گروه مدیران محلی در برخورداری از مهارت‌های

۵. Badri, Seyed Ali, Mousavi, Seyed Aref. Modern Rural Management (In Search of a Suitable Solution for the Development of Villages). Tehran: Ishtiaq Noor, ۲۰۰۸. [In Persian]
۶. Darban Astana, Alireza. Basics of Rural Management. Semat Publishing House, University of Tehran, ۲۰۱۳. [In Persian]
۷. Darban Astana, Alireza, Ghadiri Masoum, Mojtabi, Firoozi, Mohammad Ali. Investigation of the Relationship Between Organizational Performance and Entrepreneurial Skills of Local Rural Managers (Case Study, Villagers of Qazvin Province). Rural Researches, No. ۱, ۳۱, ۳۲, ۳۸, ۵۸, ۲۰۱۳. [In Persian]
۸. Doai, Habib ollah, Mortazavi, Saeed. Management Skills. Mashhad: Bayan Hedayat Noor Publishing House, ۲۰۰۵. [In Persian]
۹. Fani, Ali Asghar, Sheikhnejad, Fatemeh, Danai Fard, Hassan, Hassanzadeh, Alireza. Investigating the Moderating Effects of Political Skill and Political Will in the Relationship Between the Perception of Organizational Politics and Political Behavior, Case Study: Iran's Water Industry, Management Research in Iran. No. ۱۸, ۲۰۱۲. [in persian]
۱۰. Farahani, Hossein, Ayin Moghadam, Fatemeh. Evaluation of the Performance and Efficiency of Village Councils and Islamic Councils in the Management Process of Rural Development, Case Study: Sar Rood South Village in Boyer Ahmed City. Geographical Perspective (Human Studies), No. ۱۸, ۲۰۱۳. [In Persian]
۱۱. Firouz Nia, Qadeer, Teymorian, Roya. Analysis of the Role of Skill Characteristics of Local Managers in Rural Development (Case Study: Central Part of Ilam City). Journal of Rural Research and Planning, No. ۱, ۲۰۱۴. [In Persian]
۱۲. Ghanbari, Siros, Rajabi, Abbas. The Level of Familiarity of Managers With the Three Management Skills and Its Relationship With Its Performance. Journal

مدیریتی محلی روستای کوه آباد در زمینه مهارت‌های مدیریتی را ناشی از تجربه بالا در فعالیت‌های مدیریتی و همچنین سطح تحصیلات بالای آنان دانست. نتایج مطالعات پیشین در این زمینه حاکی از آن بوده است که مهارت‌های مدیریتی سهم شایانی بر بالا رفتن راندمان عملکرد پیشرفت و کارایی مدیران محلی ایفا می‌کنند. لذا این نتایج در تأیید نتایج یافته‌های فیروز نیا و تیموریان (۱۳۹۴) هست. بنابراین پیشنهاد می‌گردد سازمان‌ها و نهادهای متولی امر مدیریت روستایی، تلاش کنند از طریق افزایش دوره‌های آموزشی و انتخاب مدیران باسوس زمینه‌های افزایش سطح مهارت در بین مدیران محلی را افزایش دهند تا کارایی و کارآمدی این مدیران افزایش یابد.

تشکر و قدردانی: موردی توسط نویسنده گزارش نشده است.

تاییدیه‌های اخلاقی، تعارض منافع: موردی توسط نویسنده گزارش نشده است.

سهم نویسنده‌گان و منابع مالی/حمایت‌ها: موردی توسط نویسنده گزارش نشده است.

References:

۱. Afshari, Mustafa, Honari, Habib, Ghafouri, Farzad. Investigation of Three Management Skills (Perceptual, Human, Technical) of Managers of Physical Education Departments of Universities Across the Country, Sports Management, No. ۵, ۲۰۰۹. [In Persian]
۲. Ahmadi, Ebad ollah, Dost Mohammad Lo, Hakimeh. Investigating the Relationship Between Technical, Human and Perceptive Skills of Managers with the Effectiveness of High Schools in One District of Shiraz City. Scientific-Research Quarterly New Approach in Educational Management, No. ۲, ۱۱۹-۱۳۶, ۲۰۰۸. [In Persian]
۳. Alwani, Seyyed Mehdi. Public Management. Tehran: Ney Publishing, ۲۰۰۶. [In Persian]
۴. Alaghebaband, Ali. Theoretical Foundations and Principles of Educational Management. Tehran; Rovan magazine, No. ۱۸, ۲۰۱۶. [In Persian]

- Journal of Clinical Child Psychology, ۲۰(۴), ۲۰۰۰.
۲۱. Morgan, V., & Perarson, S. Management Skills Training a Junior School Setting. Educational Psychology of Monetary Studies, ۱-۲۴, ۱۹۹۴.
۲۲. Najafabadi Mousavian, Seyyed Rasool. Investigation and Comparison of Isfahan's Educational and Therapeutic Managers Possession of Three Management Skills and Its Effect on Their Performance. Educational Management, ۱۱th issue, ۱۹۹۳. [In Persian]
۲۳. Nazari Vailollah, Sojasi Kheidari Hamdollah, Shakuri Esmaeil. Analysis of the Management Skills of Local Managers in Karat Taybad district. Summer ۲۰۲۲. [In Persian]
۲۴. Novianty Djafri, Sukma Nurilawati Botutihe, Mardia Bin Smith , Syamsu Qamar Badu. Leadership Management of Village Heads Based on Soft Skill Development of Coastal Communities in Indonesia. Problems and Perspectives in Management, LLC Consulting Publishing Company, Business Perspectives, ۲۰۲۲. [http://dx.doi.org/10.21011/ppm.20\(3\).2022.19](http://dx.doi.org/10.21011/ppm.20(3).2022.19)
۲۵. Olum, Yasin. Modern Management Theories and Practices. Being a Paper Presented Promising Convergence, Sociologic Ruralize, Vol. ۴۱, No. ۱, ۱۱۲-۱۳۰, ۲۰۰۴.
۲۶. Population and Housing Census. Iran Statistics Center, ۲۰۱۰. [In Persian]
۲۷. Pourqaz, Abdul Wahab, Mohammadi, Amin. Examining the Relationship between Managers Power Sources and Employees Entrepreneurial Personality Traits, Public Management Research, No. ۱۲, ۲۰۱۸. [In Persian]
۲۸. Rezaeian, Ali. Fundamentals of Organizational Behavior Management. Tehran: Samt, ۸th Edition, ۲۰۱۰. [In Persian]
۲۹. Rukneddin Eftekhari, Abdul Reza, Sojasi Kheidari, Hamdollah, Ainali, Jamshid. A New Approach to Rural of Human Research, No. ۲۸, ۴۷-۵۸, ۲۰۱۳. [In Persian]
۳۰. Hargie, O. Communication as Skilled Behavior, Ino. Hargie(ed). A Handbook of Communication Skills, Eroomhelm, London/ New York University Press in Practice. ۱۰(۲), ۹۹-۱۰۸, ۱۹۸۷.
۳۱. Katz Robert. Skills of Effective Administrators. Harvard Business Review, ۱۹۷۴.
۳۲. Khairmand, Marzieh, Lotfi, Hossein, etebariyan, Akbar. Investigating the Relationship Between the Management Skills of Branch Managers of the Agricultural Bank of Isfahan province and the Efficiency of the Branches. Management and Development Process, No. ۳, ۲۰۱۲. [In Persian]
۳۳. Khodadi, Fatemeh, Hassoumi, Tahereh. Investigating the Relationship Between the Three Skills (Technical, Human, Cognitive) of Managers and Their Effectiveness from the Point of View of the Teachers of Girls' High Schools in Sari City. Scientific Research Quarterly of Educational Management Research, No. ۳, ۲۰۱۳. [In Persian]
۳۴. Loannis, A. & Effrosini, k. Nonverbal Social Interaction Skills of Children with Learning Disabilities. Research in Developmental Disabilities, ۲۹, ۲۰۰۸.
۳۵. Mahdavi, Davoud. Compilation of the Ideal Model of Modern Management of Rural Development in Iran. Payam Noor University Research Journal, No. ۶, ۲۰۱۳. [In Persian]
۳۶. Manshizadeh, Rahmat Elah, Rahmani, Bijan, Maleki, Lotfollah. The Performance of Modern Rural Management in the Economic Sustainability of Rural Settlements (Case Study: Villages Around Ardabil). Geography (Quarterly Scientific-Research and International Geography of Iran), No. ۱۴, ۲۰۱۳. [In Persian]
۳۷. Matson, J.L., Fee, V. E, Coe, D.a., & Smith. D. A Social Skills Program for Developmental Deluged Preschoolers.

- Urban Management Quarterly, ۲۰۱۳. [In Persian]
۳۳. Tahereh Sadeghlo. Analysis of Local Management Style and Its Impact On the Participation of Villagers in Rural Areas (Case Study: Rural Area of Zarin gol Dehestan) Human Geography Research Quarterly, Vol.۰۲, Issue: ۳, ۸۰۱-۸۷۰, October ۲۰۲۰. [In Persian]
doi ۱۰.۲۲۰۵۹/jhgr.۲۰۱۹.۲۳۹۱۰۳.۱۰۰۷۵۱۶
۳۴. Tajik Esmaili, Somayeh (۲۰۱۲), The Relationship between the Level of Teachers Needs and Their Social Skills, Media Studies. No.۲۲, ۲۰۱۲. [In Persian]
۳۵. Torabi, Masoumeh, Jahani, Jafar Foulad, Chang, Mehbobeh, Marzouqi, Rahmatalah. Investigating the Relationship Between Principals Communication Skills and Their Efficiency from the Perspective of Secondary School Principals in Shiraz. Journal of Educational Sciences, No. ۸۶, ۲۰۰۸. [In Persian]
۳۶. Whyte w. The Social Life of Small Urban Spaces. Washington: The Conservation Foundation Press, ۱۹۸۰.
- Management with An Emphasis on Effective Initiatives. Village and Development Quarterly, No.۲, ۲۰۰۷. [In Persian]
۳۰. Sabzikaran, Esmail, Miri, Abdolreza, Esmaili Salu Mahalle, Farzad. Needs Assessment and Analysis of Training Skills Needed by Managers, Case Study: Etka Chain Stores, Scientific Research Quarterly of Training in the Police Force, No.۲, ۲۰۱۲. [In Persian]
۳۱. Sidaei, Seyyed eskandar, Gemini, Davoud, Jamshidi, Alireza, Jamshidi, Masoumeh (۲۰۱۳), Investigation and Analysis of the Performance of Modern Rural Managers in Rural Development (Case Study: Oramanat Region of Kermanshah Province). Scientific-Research Quarterly of Spatial Planning, No.۴, ۲۰۱۳. [In Persian]
۳۲. Taghdisi, Ahmad, Suri, Farshad, Sidaei, eskandar, Kazemi Zainab. Investigation and Analysis of the Performance of Villagers in Rural Management (Case Study: Konani District of Koh Dasht City),